KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 7/1988-89 med anledning ltl Barbro Sundbacks m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om utredning angående införande "klasslös" gymnasieundervisning vid Ålands lyceum.

Landstinget har den 25 november 1988 inbegärt kulturutskottets yttrande över nämnda motion. Utskottet, som i ärendet hört skolinspektören Stina Colerus-Nordlund, rektorn Leif Rosenlöf och landskapsstyrelseledamoten Holger Eriksson får i anledning härav anföra följande.

Gymnasiebenägenheten på Åland är tillsvidare under 50 procent medan den i flera gymnasier i Nyland är ca 80 procent. År 1988 intogs 120 elever till Ålands lyceum. Inträdeskraven har tillsvidare inte varit särskilt högt ställda och ett antal elever slutar utan att ha avlagt någon examen. Det har uppstått en konflikt mellan gymnasieundervisningens höga mål och de heterogena klasserna vilket haft till följd att såväl elevernas som lärarnas arbetssituation blivit alltmer svår och pressad även vid Ålands lyceum.

Inom gymnasieundervisningen har vissa reformer genomförts under 1980-talet. Den kursbundna gymnasiegången, införandet av B-finskan samt gymnasielinjen har bidragit till ökad flexibilitet och större möjligheter för flere elever att genomgå gymnasiet.

Försök med årskurslöst gymnasium pågår i ett antal finska gymnasier och sedan hösten 1987 även i Ekenäs gymnasium. Landskapets utbildningsavdelning följer noga med experimentet i Ekenäs och avsikten är att ta del av resultaten och göra en utvärdering av dem innan försöksverksamhet inleds vid Ålands lyceum. Än är det för tidigt att dra några definitiva slutsatser eftersom erfarenheterna varit olika och i viss mån motstridiga.

Det resultat som framkommit främst på finskt håll tyder på att systemet mer gynnar de högpresterande än de lågpresterande eleverna. Studiegruppernas sammansättning växlar snabbt och kraven på elevernas självdisciplin är höga. Den individuella studietakten innebär naturligtvis även fördelar för eleverna.

En förutsättning för ett lyckat försök med årskurslöst gymnasium är att den allmänna attityden vid skolan är positiv och enligt vad utskottet erfarit är såväl utbildningsavdelningens tjänstemän som rektor och lärare vid Ålands lyceum beredda att starta försöksverksamhet så snart resultaten från Ekenäs föreligger i bearbetad form.

Om ingenting oförutsett inträffar räknar utbildningsavdelningen med att försöksverksamheten skall kunna inledas hösten 1991.

En eventuell totalreform av gymnasieutbildningen och ett snabbt förverkligande av den s.k. "ungdomsskolan" som på senare tid diskuterats kan komma att förändra situationen men i dagens läge förefaller detta inte särskilt sannolikt.

Ett nytt helhetsgrepp i fråga om gymnasieutbildningen är emellertid påkallat och om det visar sig troligt att införandet av årskurslöst gymnasium innebär att en betydande del av de problem som finns kan lösas så kommer reformen naturligtvis att genomföras. Med hänsyn till den beredskap och de planer som utbildningsavdelningen redan har i fråga om motionens intentioner anser utskottet att det inte finns anledning att godkänna motionens kläm angående en utredning i frågan. Ordföranden Barbro Sundback fogar i detta avseende en reservation till betänkandet.

Viceordföranden Nordberg har enligt 24 § 4 mom. arbetsordningen utsetts att redogöra för betänkandet.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte förkasta hemställningsmotion nr 16/1988-89.

Mariehamn den 16 mars 1989

På kulturutskottets vägnar:

Barbro Sundback
ordförande

Bjarne Pettersson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sundback, viceordföranden Nordberg samt ledamöterna Fagerholm, Lindeman och Öberg.

R E S E R V A T I O N

Under motionens behandling har landskapsstyrelsen visat intresse för tankarna på ett "klasslöst" gymnasium. Inställningen är dock helt passiv. Man avvaktar resultaten av försöksverksamheten i Ekenäs. Dessa resultat kan i pedagogiskt avseende inte bedömas som mer relevanta än de utvärderingar som gjorts av experiment vid ett flertal andra försöksgymnasier i riket. Direkt överföring av experimentresultat till Ålands lyceum kan inte i något fall göras eftersom de åländska utbildningsvillkoren är alldeles speciella. Undertecknad anser därför med tanke på Ålands lyceums speciella förutsättningar att motionen borde ha godkänts och att landskapsstyrelsen skulle ha uppmanats att påskynda planeringen av nödvändiga reformer av gymnasialutbildningen i landskapet.

Mariehamn den 16 mars 1989

Barbro Sundback